

van theater, dus heb ik de morele plicht om voor dat volk dat betaalt te spelen. Daar is natuurlijk een grens aan. Ik vind dat ik eerlijk moet zijn en eerlijk moet vertellen wat mij beroert.

Wilde Lea

Etcetera: Toch staat het BMC-repertoire dit seizoen in het teken van de theatermaker: de acteur, de auteur, de regisseur.

Perceval: Maar met de bedoeling om dat begrijpelijk te maken voor mijn buurman. Je moet dat theatrale kader meer zien in het perspectief van Thomas Bernhard of Shakespeare: the world is a stage. Het is een metafoor voor de mensheid. Met *Wilde Lea* is het misverstand gegroeid dat we de mensen van *Het Witte Paard* wilden imiteren. Die hele sfeer, die boerenkermis was alleen een middel om het te hebben over de mens, over hoe we ons tot in het belachelijke toe maskeren achter liedjes en andere flauwekul om die dronkelap, die armzalige eenzaam, die moordenaar in ons te versmoren.

Etcetera: Het dialect in Voader heb je omschreven als hard, scherp, armoedig. In Boste lijkt het een heel andere kwaliteit te hebben: zachter, menselijker, warmer, vitaler.

Perceval: Ik denk dat Arne een zachter mens is dan ik. Ik ervaar in discussies dat ik een ongenueanceerder mensbeeld heb dan Arne en Johan. Het vertrekpunt van Arne en mezelf was dat taal geen naturalisme mag zijn. Toneeltaal moet een 'geluid' zijn en niet een literair en grammaticaal perfect lopend gegeven. We hebben gezocht naar een geluid dat de authenticiteit van wat we willen zeggen versterkt, ondersteunt. Als je een stap verder gaat, kom je terecht bij het temperament van degene die het maakt. En daar zit het verschil. Arne schrijft zijn *Boste* vanuit een groot mededogen voor de quartier van waaruit hij komt. Ik heb eigenlijk geen medelijden met de mensheid.

Andere mensen, andere vragen

Etcetera: Je had het over het (politieke) engagement van het gezelschap. Kan het theater op een geschikte manier reageren op de politieke en sociale problemen waarmee Europe en Vlaanderen op dit ogenblik geconfronteerd worden? Of is theater niet het medium om daar commentaar op te geven?

Perceval: Ik denk dat de tijd zo confuus is dat je er geen statement over kan maken, tenzij een naïef utopisch. Theater heeft te weinig slagkracht om als platform voor een politieke toekomst gebruikt te worden. Tsjechov zegt ergens dat de schrijver niet moet beoordelen, maar wel waarnemen en weergeven. Theater is in die zin erg tijdgebonden, maar dat is ook precies zijn kracht. We proberen weer te geven wat we vandaag waarnemen.

Etcetera: Müller zegt dat het theater een tegenkracht moet zijn, een utopie t.o.v. de realiteit.

Perceval: Je zou die utopie ook kunnen genereren door heel precies te tonen hoe het is op dit moment. De kracht van het theater ligt in al wat loskomt bij een eerste lezing, of bij een opvoe-

ring, die 'stream of consciousness'.

Als je vragen stelt over de maatschappij, dan ga je ook vragen stellen over hoe je daarin functioneert, ook als gezelschap. Wat er gebeurd is in de jaren dat we samen zijn, heeft alles te maken met die vraagstelling. Een aantal mensen gaat weg en anderen komen, omdat de behoefte tot vragen wegdeemstert en nieuwe, anders geformuleerde vragen zich aandienen. Als kunstenaar, als groep wil je steeds verder, dieper het duister in, tastend naar het ultieme antwoord. Daarom wordt zo'n groep voortdurend herzien in zijn samenstelling. Je taktiek wijzigt van dag tot dag. En daarom wil ik mezelf na een tijdje ook losscheuren. Ik wil nog een aantal zaken...

Hip hip hoera

Etcetera: Begin je daarom met Johan Dehollander te werken, omdat hij andere vragen stelt?

Perceval: Zeer zeker. Johan is niet in het theater opgeleid en heeft een totaal andere kijk. Precies omdat onze opvattingen zo diametraal tegenover elkaar staan, kunnen we mekaar op een krachtige manier bevragen. Niet zozeer voor mijn eigen genoegdoening, maar om het settlement te voorkomen, het doods theater waar Brook het over heeft. Het gevaar van een kleine groep als Blauwe Maandag is dat we mekaar gaan bewonderen en beschermen binnen onze structuur. En uiteraard is het aan mij om dat te doorbreken.

Etcetera: In jullie publiciteitsfolders staat dat werken in groep centraal: in korte interviews benadrukken de acteurs voortdurend hoe vruchtbaar en aangenaam het is bij BMC te werken. Dat discours is een eigen leven beginnen leiden en loopt in de pers soms vooruit op jullie produkties. Wat moet je met opmerkingen als 'weer een schitterende produktie van Vlaanderens meest vooraanstaande theatergezelschap'?

Perceval: Freek de Jonge heeft eens gezegd: je reputatie heb je in een kwartier gemaakt, de rest van je leven doe je niets anders dan daartegen vechten. We leven in een tijd waarin het zeer moeilijk is voor theater aandacht te vragen. In onze publiciteit hebben we inderdaad fouten gemaakt. Het hip-hip-hoerageroep, dat kan je niet maken. We waren net Up With People. Maar die dingen zijn gebeurd, je kan daar niet rond. Het enige wat je kan doen is intern zo eerlijk mogelijk bezig zijn. Exemplarisch voor dit alles is mijn eerste contact met Johan Dehollander. Die zei: BMC dat is het NTG van het jaar 2000, ik heb daar niks mee te maken. Bij *Voader* had hij een houding van: ik moet nog altijd mijn naam van de affiche kunnen halen. Dat hij nu deel uitmaakt van de beleidsgroep betekent dat er binnenshuis op een heel andere manier wordt gewerkt dan buitenshuis wordt gedacht. Het heeft natuurlijk ook te maken met de aard van het beestje: ik maak nogal graag van mijn oren. Daar springt de pers dan op. Net zoals de affaire met de Stad Antwerpen, daar maakt men dan een soort vervolghet verhaal van, of dat men in Humo aan acteurs en actrices vraagt of ze niet bij BMC willen werken... daar vraag

ik niet om. Ik vraag ook geen prijzen.

Etcetera: Dat succes heeft je in bepaalde kringen een slechte naam bezorgd. Je wordt buiten een bepaald circuit gehouden.

Perceval: Dat is zo. Het is een heel complexe problematiek die ik het liefst zou willen bespreken buiten de context van BMC, omdat het anders te veel op een burenruzie gaat lijken. Het probleem is dat huizen als de Monty zich meer als productiehuzen gaan profileren, wat ik kan begrijpen. Zij willen dus per produktie beslissen. Maar BMC is verplicht om 125 voorstellingen te spelen. Ik kan dat niet laten afhangen van de willekeur: vinden jullie het goed of niet goed. Ik moet aan het begin van het seizoen zorgen dat ik mijn voorstellingen heb of ik kan opdoeken.

Etcetera: Die voorstellingen krijg je toch geboekt?

Perceval: Jawel, maar we willen niet langer losse voorstellingen spelen, omdat dat een zware belasting is voor de technische ploeg. We willen in reeksen spelen. Die moet ik op voorhand kunnen plannen. Als de Singel afwachting reageert, word ik geconfronteerd met een totaal andere onderhandelingsbasis.

Etcetera: Dat is het fenomeen van de verhouding tussen artiest en programmator. De programmator is een tussenschakel en kiest wat hij aan het publiek wil tonen. De vraag is: van wie is het publiek? Van de kunstenaar of van de programmator?

Perceval: Het is een bijzonder complex probleem. Enerzijds zijn er programmatoren die hun zalen afschermen, anderzijds is Vlaanderen een braakliggend terrein wat zalen betreft. Dus verwacht ik dat wie zalen hebben, onderdak verlenen aan de theatermakers. Het is een emotioneel beladen onderwerp. Het heeft natuurlijk te maken met het politieke bestel: er zijn wat kruimels en die worden in het kippenhok geworpen.

Luk Van den Dries
Erwin Jans